

**Załącznik nr 3**  
do „Założeń merytorycznych i organizacyjnych  
opracowania –Informacji o działalności IOS w 2016 r.”

## Badanie stanu środowiska

Informacja obejmująca wskazaną tematykę powinna zawierać odpowiedzi w poniżej określonym zakresie oraz wypełnione zestawienia tabelaryczne.

- I. W zakresie przedstawienia działalności badawczej oczekujemy przekazania w ustawowym terminie (do 15 lutego) wypełnionych sprawozdań OŚ-2a (wg aktualnego wzoru), które zostaną wykorzystane do opracowania zestawienia w zakresie liczby stacji, stanowisk pomiarowych działających w poszczególnych podsystemach monitoringu, a także w rozdziale opisującym problematykę laboratoriów (patrz zał. nr 4).

Jednocześnie prosimy o przedstawienie informacji dotyczących zadań przyjętych do realizacji w Wojewódzkich Programach Monitoringu Środowiska i Aneksach do tych programów, zatwierdzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska poprzez opracowanie dla każdego podsystemu punktów 1-5:

1. Podanie liczby stanowisk lub punktów pomiarowych, obsługiwanych przez WIOŚ, w których zaplanowano pomiary na rok 2016 oraz w których zrealizowano pomiary wg tabel, o których mowa w punktach 1a) – 1g) dla monitoringu jakości powietrza, depozycji całkowitej zanieczyszczeń, wód powierzchniowych, pól elektromagnetycznych, wód podziemnych, jakości gleb i hałasu.
2. Podanie przykładów ciekawych sieci lokalnych oraz rozwiązań w zakresie ich koordynacji.
3. Podanie przykładów sprawnej współpracy w zakresie realizacji zadań PMS z innymi podmiotami.
4. Wskazanie odstępstw w zakresie ocen stanu poszczególnych elementów środowiska.
5. Podanie przykładów zastosowanych technik modelowania i prezentowania wyników ocen w układzie przestrzennym.
6. Przedstawienie podsumowania realizacji programów w 2016 r. wraz z charakterystyką głównych problemów związanych z realizacją programu.

### 1.a) Monitoring jakości powietrza – województwo lubuskie

#### Stale stanowiska pomiarowe

Parametr	Typ pomiaru	Liczba stałych stanowisk pomiarowych WIOŚ zaplanowanych na rok 2016 wg WPMŚ i Aneksów do WPMŚ	Liczba stałych stanowisk pomiarowych WIOŚ, w których zrealizowano pomiary w 2016 r. uzyskując procent ważnych danych ( $k_s$ ) <sup>1)2)3)</sup> :					Suma poz. 4,5,6, 7 i 8
			$k_s \geq 90\%$	$75\% \leq k_s < 90\%$	$50\% \leq k_s < 75\%$	$33\% \leq k_s < 50\%$	$k_s < 33\%$	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
As(PM10)	manualny	6	6					6
benzen	automatyczny	2	1	1				2
	manualny							
benzo(a)piren(PM10)	manualny	6	6					6
benzo(a)antracen(PM10)	manualny	1	1					1
benzo(b)fluoranten(PM10)	manualny	1	1					1
benzo(j)fluoranten(PM10)	manualny	1	1					1
benzo(k)fluoranten(PM10)	manualny	1	1					1
Ca <sup>2+</sup> (PM2,5)	manualny							

Cd(PM10)	manualny	6	6				6
Cl <sup>-</sup> (PM2,5)	manualny						
CO	automatyczny	5	5				5
dibenzo(a,h)antracen(PM10)	manualny	1	1				1
etylobenzen	automatyczny	2	1	1			2
	manualny						
formaldehyd	manualny						
Hg	automatyczny						
indeno(1,2,3-cd)piren	manualny	1	1				1
K <sup>+</sup> (PM2,5)	manualny						
ksylen	automatyczny						
	manualny						
Mg <sup>2+</sup> (PM2,5)	manualny						
m,p-ksylen	automatyczny	2	1	1			2
Na <sup>+</sup> (PM2,5)	manualny						
NH <sub>4</sub> <sup>+</sup> (PM2,5)	manualny						
Ni(PM10)	manualny	6	6				6
NO	automatyczny	6	5	1			6
NO <sub>2</sub>	automatyczny	6	5	1			6
	manualny						
NO <sub>x</sub>	automatyczny	6	5	1			6
NO <sub>3</sub> <sup>2-</sup> (PM2,5)	manualny						
O <sub>3</sub>	automatyczny	6	4	2			6
o-ksylen	automatyczny						
Pb(PM10)	manualny	6	6				6
PM10	automatyczny	5	5				5
	manualny	6	6				6
PM2,5	automatyczny	1	1				1
	manualny	3	3				3
SO <sub>2</sub>	automatyczny	6	6				6
	manualny						
SO <sub>4</sub> <sup>2-</sup> (PM2,5)	manualny						
toluen	automatyczny	2	1	1			2
	manualny						
węgiel elementarny (EC)	manualny						
węgiel organiczny (OC)	manualny						
Suma końcowa	manualny	45	45				45
	automatyczny	49	40	9			49

- 1) Procent ważnych danych należy obliczyć stosując zasady określone w załączniku nr 8 rozporządzenia MŚ z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032).
- 2) Obliczając procent ważnych danych należy przyjąć, iż liczba możliwych do uzyskania ważnych danych w roku, w przypadku pomiarów 24-godzinnych (manualnych) wynosi 365, a w przypadku pomiarów 1-godzinnych (automatycznych) wynosi 8760. Do obliczeń procentu ważnych danych należy przyjąć za 100% serię danych po pomniejszeniu o dane utracone z powodu okresowej kalibracji lub zwykłej konserwacji sprzętu.
- 3) Określenie **stałe** stanowiska pomiarowe oznacza stanowiska, które zaplanowane zostały w programie WPMŚ jako stałe.

W 2016 r. kontynuowano badania jakości powietrza z wykorzystaniem sieci automatycznych stacji pomiarowych jakości powietrza. Realizacja większości planowanych oznaczeń została wykonana zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2016-2020”. Prowadzono pomiary na stałych stanowiskach

pomiarowych z wykorzystaniem 45 stanowisk manualnych oraz 49 stanowisk automatycznych.

Na koniec 2016 r. funkcjonowało w sieci monitoring jakości powietrza 7 stacji: 7 stacji ze względu na ochronę zdrowia (w Zielonej Górze, dwie stacje w Gorzowie Wlkp., we Wschowie, w Smolarach Bytnickich, w Sulęcinie i w Żarach) oraz 1 stacja ze względu na ochronę roślin – w Smolarach Bytnickich; badania prowadzono w zakresie następujących zanieczyszczeń: SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, NO, NO<sub>x</sub>, CO, O<sub>3</sub>, benzenu, etylobenzenu, m-p-ksylenu, toluenu, pyłu zawieszonego PM<sub>2,5</sub> i PM<sub>10</sub> oraz zawartych w nim: Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu, benzo(a)antracenu, benzo(j)fluorantenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, dibenzo(a,h)antracenu, indeno(1,2,3-cd)pirenu (pod kątem ochrony zdrowia) oraz SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, O<sub>3</sub> (pod kątem ochrony roślin).

Przerwy w prowadzonych automatycznych pomiarach stężeń poszczególnych zanieczyszczeń oraz brakujące wyniki pomiarów dobowych stężeń zanieczyszczeń pyłowych, wiązały się z awaryjnością sprzętu oraz niewystarczającymi środkami finansowymi WIOŚ na naprawy, stąd kompletności pomiarowe niższe niż 90% dla 9 z pośród 97 stanowisk, w których realizowano monitoring. Najniższa kompletność pomiarowa została odnotowana dla BTX (benzenu, etylobenzenu, m-p-ksylenu, toluenu) na stacji w Gorzowie Wlkp., przy ul. Kosynierów Gdyńskich. WIOŚ w Zielonej Górze sprawował bieżący nadzór merytoryczny nad pracą 7 stacji pomiarowych emisji zanieczyszczeń powietrza na terenie województwa lubuskiego działających w ramach europejskiej sieci AIRBASE.

Na stronie internetowej oraz w publikacjach WIOŚ w układzie przestrzennym przedstawiono lokalizację stacji pomiarowych powietrza, klasyfikację wynikową stref wg rocznej oceny jakości powietrza, przestrzenny rozkład chemizmu opadów atmosferycznych oraz otrzymane wyniki modelowania. Mapy rozkładu opracowane przez firmę ATMOTERM S.A. na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach pracy pt. „Wspomaganie ocen jakości powietrza z użyciem modelowania w zakresie PM<sub>10</sub>, PM<sub>2,5</sub>, SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, B(a)P dla lat 2015, 2016, 2017” wykorzystane zostały jako metoda uzupełniająca do opracowania rocznej oceny jakości powietrza oraz służą do udostępniania informacji o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza w województwie lubuskim. Również do weryfikacji rocznej oceny jakości powietrza wykorzystano mapy rozkładu stężeń ozonu na terenie województwa lubuskiego zawarte w „Raporcie z modelowania stężeń ozonu w skali kraju”.

Ponadto na stronie internetowej zamieszczono odnośnik do strony GIOŚ, na której prezentowane są prognozy zanieczyszczenia powietrza ozonem nad obszarem Polski oraz poszczególnych województw.

### Wskaźnikowe stanowiska pomiarowe

Parametr	Typ pomiaru	Liczba wskaźnikowych stanowisk pomiarowych WIOŚ zaplanowanych na rok 2016 wg WPMŚ i Aneksów do WPMŚ	Liczba wskaźnikowych stanowisk pomiarowych WIOŚ, w których zrealizowano pomiary w 2016 r. uzyskując procent ważnych danych ( $k_s$ ) <sup>1)2)3)</sup> :					Suma poz. 4,5, 6, 7 i 8
			$k_s \geq 90\%$	$75\% \leq k_s < 90\%$	$50\% \leq k_s < 75\%$	$25\% \leq k_s < 50\%$	$k_s < 25\%$	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
As(PM <sub>10</sub> )	manualny							
benzen	manualny							

	pasywny							
benzo(a)piren(PM10)	manualny							
benzo(a)antracen(PM10)	manualny							
benzo(b)fluoranten(PM10)	manualny							
benzo(j)fluoranten(PM10)	manualny							
benzo(k)fluoranten(PM10)	manualny							
dibenzo(a,h) antracen(PM10)	manualny							
Cd(PM10)	manualny							
etylobenzen	manualny							
formaldehyd	manualny	1					3	3
	pasywny							
indeno(1,2,3- cd)piren(PM10)	manualny							
ksylen	manualny							
Ni(PM10)	manualny							
NO <sub>2</sub>	manualny							
	pasywny							
Pb(PM10)	manualny							
PM10	manualny							
PM2,5	manualny							
SO <sub>2</sub>	manualny							
	pasywny							
toluen	manualny							
Suma końcowa	manualny	1					3	3
	pasywny							

- 1) Procent ważnych danych należy obliczyć stosując zasady określone w załączniku nr 8 rozporządzenia MŚ z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032).
- 2) Obliczając procent ważnych danych należy przyjąć, iż liczba możliwych do uzyskania ważnych danych w roku, w przypadku pomiarów 24-godzinnych (manualnych) wynosi 365, a w przypadku pomiarów 1-godzinnych (automatycznych) wynosi 8760. Do obliczeń procentu ważnych danych należy przyjąć za 100% serię danych po pomniejszeniu o dane utracone z powodu okresowej kalibracji lub zwykłej konserwacji sprzętu.
- 3) Określenie **wskaźnikowe** stanowiska pomiarowe oznacza stanowiska, które zaplanowane zostały w programie WPMŚ jako wskaźnikowe.

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok. Należy wyjaśnić przyczyny niepełnych serii pomiarowych jeśli takie przypadki zaistniały, oraz w przypadku gdy w sieci funkcjonowały stanowiska wskaźnikowe prowadzące pomiary manualne lub automatyczne dla każdego stanowiska podać informację o zakresie tych pomiarów oraz uzyskanym procencie ważnych danych.

W 2016 roku kontynuowano wskaźnikowe pomiary stężenia formaldehydu na stacji w Żarach, przy ul. Szymanowskiego oraz rozszerzono sieć pomiarową o pomiary formaldehydu na stacji w Zielonej Górze i w Smolarach Bytnickich w celu porównania uzyskiwanych stężeń tego zanieczyszczenia na innych obszarach województwa lubuskiego.

### 1.b) Depozycja całkowita zanieczyszczeń – województwo lubuskie

WIOŚ w Zielonej Górze w 2016 r nie planował i nie realizował badań depozycji całkowitej zanieczyszczeń

Parametr	Liczba stanowisk pomiarowych <b>WIOŚ</b> zaplanowanych na rok 2016 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba stanowisk pomiarowych <b>WIOŚ</b> , w których zrealizowano pomiary w 2016 r. uzyskując procent ważnych danych ( $k_s$ ) <sup>1)2)</sup> :			Suma poz. 3,4 i 5
		$k_s \geq 90\%$	$75\% \leq k_s < 90\%$	$k_s < 75\%$	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
As					
Cd					
Hg					
Ni					
benzo(a)piren					
benzo(a)antracen					
benzo(b)fluoranten					
benzo(j)fluoranten					
benzo(k)fluoranten					
dibenzo(a,h)antracen					
indeno(1,2,3-cd)piren					

<sup>1)</sup> Do obliczeń procentu ważnych danych należy przyjąć za 100% serię danych po pomniejszeniu o dane utracone z powodu rutynowej konserwacji sprzętu.

<sup>2)</sup> Obliczając procent ważnych danych należy przyjąć, iż liczba możliwych do uzyskania ważnych danych w roku wynosi 12.

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok. Należy wyjaśnić przyczyny niepełnych serii pomiarowych, jeśli takie przypadki zaistniały.

### 1. c) Monitoring wód powierzchniowych

W przypadku monitoringu wód powierzchniowych informacja na temat wykonanego programu badań w WIOŚ powinna zostać przekazana w tabelach zamieszczonych w pliku „Wody\_program”. Tabele dla poszczególnych województw zostaną przesłane odpowiednim WIOŚ do 16 stycznia 2017 r.

Na pełen plik składa się od trzech do trzynastu tabel zapisanych w osobnych arkuszach (liczba tabel dla WIOŚ zależy od kategorii wód występujących na terenie województwa).

Arkusze do sprawozdawczości w swojej treści pokrywają się z treścią tabel z WPMS. Każda z nich posiada w swojej nazwie wyróżnik literowy a, b lub c. Tabele zapisane w arkuszach o numerach rozpoczynających się od cyfry „1” dotyczą rzek („1.z” – zbiorników zaporowych), od cyfry „2” - jezior, zaś od cyfry „3” – wód przejściowych i przybrzeżnych. Druga cyfra w nazwie arkusza („3”) nawiązuje do numeracji tabel w WPMS (jest pierwszą cyfrą z numeracji tabel w WPMS na lata 2016-2020) i oznacza tabelę ze szczegółowym programem badań:

1.3 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek w roku 2016;

1.3.z – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu zbiorników zaporowych w roku 2016;

2.3 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu jezior w roku 2016;

3.3 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo kontrolnych monitoringu wód przejściowych i przybrzeżnych w roku 2016.

Każda z powyższych tabel powtarza się w pliku trzy razy, przy czym każda z jej wersji (a, b, c) pełni inną rolę:

Tabela z wyróżnikiem a) – zawiera zakresy pomiarowe przedstawione w WPMŚ i jest nieedytowalna dla pracowników WIOŚ.

Tabela z wyróżnikiem b) – zawiera informacje nt. zrealizowanego programu pomiarowego; tabelę wypełnia WIOŚ, zgodnie z poniższymi zasadami:

W tabeli 1.3.b, 1.3.z.b, 2.3.b oraz 3.3.b należy wpisać liczbę wyników uzyskanych w poszczególnych ppk dla monitorowanych wskaźników, zgodnie ze stanem faktycznym wykonania WPMŚ w tym zakresie. W przypadku, gdy w roku 2016 nie przebadano w danym ppk któregoś wskaźnika, w pole należy wstawić myślnik.

Tabela z wyróżnikiem c) – tabela podsumowująca, wskazująca na różnice pomiędzy planem prezentowanym w WPMŚ, a zrealizowanym programem; tabela wypełnia się automatycznie.

Po wypełnieniu tabel z wyróżnikiem b) należy dokonać analizy tabel z wyróżnikiem c) i wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na rok 2016. W przypadku stwierdzonych odstępstw, w kolumnach zatytułowanych „Odstępstwa od częstotliwości określonej w rozporządzeniu” oraz „Przyczyna odstępstw” należy obligatoryjnie, w sposób precyzyjny i jednoznaczny, uzupełnić wiersze, dla ppk, w których stwierdzono odstępstwa. W ww. kolumnach należy odpowiednio podać w szczególności nazwy wskaźników jakości wód powierzchniowych i liczbę oznaczeń, których odstępstwa dotyczą oraz powody, dla których odstępstwa wystąpiły. W razie konieczności należy uzupełnić również kolumnę zatytułowaną „Uwagi do określonych w wpmś odstępstw”, w przypadku zgłaszanych uwag. Wyjaśnienia należy podać także w tekście sprawozdania z działalności. Należy zwrócić szczególną uwagę, by treści zamieszczane w tekście sprawozdania z działalności oraz w tabelach były spójne pod względem liczby odstępstw od WPMŚ i poszczególnych powodów tych odstępstw.

Ostatnia z tabel pt „Podsumowanie” wypełnia się automatycznie, na podstawie zestawionych danych przesłanych przez WIOŚ z danymi uzupełnionymi przez GIOŚ z tabel z wyróżnikiem a) i b). Zawiera ona syntetyczne zestawienie łącznej liczby zaplanowanych i wykonanych badań oraz liczby stanowisk, w których wykonano lub nie wykonano zaplanowanej liczby badań, bądź wykonano ich mniej lub więcej w stosunku do zaplanowanej liczby. Dane zestawiane są w podziale na poszczególne kategorie wód powierzchniowych.

W 2016 roku WIOŚ w Zielonej Górze prowadził badania 43 rzek w 60 punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk) oraz 29 jezior w 29 ppk (w tym 2 jeziora tzw. reperowe w 2 ppk).

Zostały wykonane badania wszystkich zaplanowanych rzek i jezior we wszystkich wyznaczonych punktach pomiarowo-kontrolnych. Odstępstwa dotyczą ilości pomiarów wykonywanych w poszczególnych punktach. Na obszarze województwa lubuskiego realizowano badania w zakresie monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, obszarów chronionych oraz badawczego. W ramach monitoringu diagnostycznego, w tym diagnostycznego na obszarach chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków wykonano badania w 31 ppk rzecznych, ponadto w przypadku 1 ppk jeziornego: jez. Lutol - stan. 02 GIOŚ, w ramach zlecenia zewnętrznego, przeprowadził badania substancji w biocie w celu uzupełnienia monitoringu diagnostycznego przeprowadzonego przez WIOŚ w Zielonej Górze w latach poprzednich. W ramach monitoringu operacyjnego wykonano badania w 55 ppk rzecznych i 17 ppk jeziornych. Monitoring obszarów chronionych realizowany był łącznie w 46 ppk rzecznych i 25 ppk jeziornych, w tym na obszarach wrażliwych na eutrofizację ze źródeł komunalnych w 21 ppk rzecznych i 7 ppk jeziornych, na obszarach będących jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby

zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia w 1 ppk rzecznych, na obszarach objętych programem Natura 2000 w 45 ppk rzecznych i 20 ppk jeziornych. Monitoring badawczy realizowany był w zakresie prac Polsko-Niemieckiej Komisji Wód Granicznych w 5 ppk rzecznych, w tym 1 ppk objęty był intensywnym monitorowaniem.

W 11 ppk rzecznych i w 25 ppk jeziornych 12-krotnie pobrano próbki wody na potrzeby dokonania oznaczeń ze względu na przekroczone w latach ubiegłych wartości granicznych dla WWA: sumy benzo(g,h,i)peryenu oraz indeno(1,2,3-cd)pirenu. Ponadto ze względu na stwierdzone w poprzednich latach przekroczenia w 3 ppk rzecznych pobrano dodatkowo rtęć. W celu zagwarantowania kompletności serii pomiarów dla substancji z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych zwiększono częstotliwość o jeden dodatkowy pobór. Podobnie, w ppk Obrzyca - ujście do Odry (ujęcie wody powierzchniowej "Sadowa") zwiększono o jeden dodatkowy pobór częstotliwość planowanych do badań substancji z grupy 4.1-4.3. Dodatkowo, w przypadku ppk Kurka - ujście do Lubszy (m. Raszyn) wykonano pomiary substancji rozpuszczonych, których nie zaplanowano w WPMŚ.

W toku realizacji zadań wystąpiły problemy z wykonaniem badań biologicznych. W ppk, Żółta Woda - ujście do Nysy Łużyckiej (m. Sanice), badanego w ramach monitoringu diagnostycznego, nie oznaczono makrofitów, z powodu niewystarczającej liczby gatunków do obliczenia MIR oraz makrobezkręgowców bentosowych z uwagi na brak wspomnianych organizmów w rzece. W ppk Nysa Łużycka - powyżej Gubina (m. Sękowice) oraz Nysa Łużycka - poniżej Gubina (m. Żytowań) nie stwierdzono odpowiedniej ilości makrofitów wymaganych do obliczeń MIR. Ponadto w ppk Wehnica - ujście do Lubszy (m. Żenichów) nie udało się przeprowadzić badań zaplanowanego fitobentosu z uwagi na brak wody w badanym cieku. W przypadku ppk Kanał Młyński - ujście do Lubszy (m. Lubsko) nie przeprowadzono badań makrofitów z uwagi na stwierdzony brak przepływu wody w okresie wskazanym do wykonania badań. Specyficzny charakter fizykochemiczny oraz hydromorfologiczny rzeki najprawdopodobniej wpływa na tego typu problemy związane z występowaniem odpowiednich organizmów wymaganych do oceny w ramach monitoringu diagnostycznego.

W 31 ppk na rzekach, w których realizowano monitoring diagnostyczny, nie zostały wykonane oznaczenia następujących wskaźników: difenylloeterów bromowanych, związków tributyllocyny oraz cyjanków związanych. Dodatkowo na jednym ppk jeziornym: jez. Głębokie (k. Międzyrzecza) - stan. 01 badanym w ramach monitoringu reperowego nie przeprowadzono badań cyjanków związanych. Niewykonanie oznaczeń tych wskaźników związane było z brakiem odpowiedniego sprzętu analitycznego oraz brakiem wdrożonych metodyk. Pojawiały się problemy związane z eksploatacją środków transportu (awaryjność pojazdów, naprawy, itp.) oraz warunkami meteorologicznymi utrudniającymi wykonanie pomiarów zadań monitoringowych.

W ramach współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną w Gorzowie Wielkopolskim w 2016 roku wspólnie realizowano badania rzeki Obrzycy w punkcie – ujście do Odry w miejscowości Sadowa. W ramach tej współpracy realizowane były oznaczenia wskaźników, których Laboratorium WIOŚ nie było w stanie wykonać tj. wskaźników mikrobiologicznych: bakterie grupy coli i bakterie grupy coli typu kałowego oraz paciorkowce kałowe. Ponadto WSSE przekazywała sprawozdania z przeprowadzonych badań laboratoryjnych próbek wody z ujęcia na rzece Obrzycy oraz wyniki badań wód w kąpieliskach. WIOŚ utrzymuje ścisłą współpracę z RZGW Wrocław, Poznań i Szczecin oraz

Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, ponadto w ramach współpracy z Lubuskim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych oraz z Polskim Związkiem Wędkarskim uzyskuje informacje związane z realizacją zadań PMŚ.

Na stronie internetowej oraz w publikacjach WIOŚ przedstawiono oceny stanu jednolitych części wód rzek i jezior w województwie lubuskim w 2015 r. z uwzględnieniem dziedziczenia ocen z lat 2010-2014 r. Oceny zaprezentowano w układzie przestrzennym na mapach opublikowanych na stronie internetowej oraz w Raporcie o stanie środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2015.

#### 1. d) **Monitoring pól elektromagnetycznych – województwo lubuskie**

	Liczba punktów pomiarowych zaplanowanych na rok 2016 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba punktów pomiarowych, w których zrealizowano pomiary w 2016 r.
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.	15	15
Pozostałe miasta	15	15
Tereny wiejskie	15	15

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok

Pomiary pola elektromagnetycznego w 2016 r. wykonano zgodnie z WPMS.

Na stronie internetowej oraz w publikacjach WIOŚ przedstawiono oceny pola elektromagnetycznego w województwie lubuskim w 2015 r. Oceny zaprezentowano w układzie przestrzennym na mapach opublikowanych na stronie internetowej oraz w Raporcie o stanie środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2015.

#### 1.e) **Monitoring wód podziemnych (program fakultatywny) – województwo lubuskie**

WIOŚ w Zielonej Górze w 2016 r nie planował i nie realizował monitoringu wód podziemnych

	Liczba punktów pomiarowych zaplanowanych na rok 2016 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba punktów pomiarowych, w których zrealizowano pomiary w 2016 r.
monitoring regionalny wód podziemnych (łącznie z OSN)		
obszary szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych (OSN)		

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok

#### 1. f) **Monitoring jakości gleb (program fakultatywny) – województwo lubuskie**

WIOŚ w Zielonej Górze w 2016 r nie planował i nie realizował monitoringu jakości gleb.



	Liczba punktów pomiarowych zaplanowanych na rok 2016 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba punktów pomiarowych, w których zrealizowano pomiary w 2016 r.
Monitoring gleb		

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok

### 1. g) Monitoring hałasu – województwo lubuskie

Miejscowość lub inne źródło liniowe	Liczba punktów pomiarowych zadeklarowanych w programie PMŚ w roku 2016	Liczba punktów pomiarowych wykonanych w roku 2016	Mierzone wskaźniki
Hałas drogowy			
Kłodawa (DW 151, DP 1404F)	3	3	$L_{AeqD}$ (3), $L_{AeqN}$ (3), $L_{DWN}$ (1), $L_N$ (1)
Zielona Góra - Kożuchów (DW 283)	3	3	$L_{AeqD}$ (3), $L_{AeqN}$ (3), $L_{DWN}$ (1), $L_N$ (1)
Zielona Góra – Czerwieńsk - Nietków (DW 280, DW 279)	3	3	$L_{AeqD}$ (3), $L_{AeqN}$ (3), $L_{DWN}$ (1), $L_N$ (1)
Hałas kolejowy			
Gorzów Wlkp. – Zbąszynek (linia kolejowa nr 367)	1	1	$L_{AeqD}$ (1), $L_{AeqN}$ (1)
Gorzów Wlkp. – Krzyż (linia kolejowa nr 203)	1	1	$L_{AeqD}$ (1), $L_{AeqN}$ (1)
Żary – Węgliniec (linia kolejowa nr 282)	1	1	$L_{AeqD}$ (1), $L_{AeqN}$ (1)
Hałas tramwajowy			
Hałas lotniczy			

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok.

Ponadto, proszę podać w odniesieniu do roku 2016:

- liczbę lotnisk i ich nazwy, które przekazały wyniki ciągłych pomiarów poziomów hałasu w środowisku wyrażonych wskaźnikami  $L_{AeqD}$ ,  $L_{AeqN}$ ,  $L_{DWN}$  i  $L_N$ , w związku z ich eksploatacją,
- liczbę lotnisk i ich nazwy, które przekazały wyniki okresowych pomiarów poziomów hałasu w środowisku wyrażonych wskaźnikami  $L_{AeqD}$  i  $L_{AeqN}$ , w związku z ich eksploatacją,
- liczbę dróg publicznych o średniorocznym natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów lub o procentowym udziale pojazdów ciężkich w potoku ruchu powyżej 20%, w przypadku średniego dobowego ruchu przekraczającego 5 tys. pojazdów, których zarządcy przekazali wyniki

pomiarów okresowych – 2 drogi- wyniki okresowych pomiarów hałasu w m. Żagań (droga woj. nr 296) i (droga wojewódzka nr 137) w m. Międzyrzecz,  
- liczbę linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 tys. pociągów rocznie, których zarządcy przekazali wyniki pomiarów okresowych,  
- liczbę linii tramwajowych w odniesieniu do odcinków torowisk o natężeniu ruchu powyżej 100 tramwajów na dobę, których zarządcy przekazali wyniki pomiarów okresowych,  
- liczbę lotnisk, na których ma miejsce łącznie ponad 5 tys. startów, lądowań i przelotów statków powietrznych w roku kalendarzowym, niezależnie od położenia lotniska, których zarządcy przekazali wyniki pomiarów okresowych,  
- liczbę portów morskich o zdolności przeladunkowej powyżej 10 mln t na rok, położonych na terenach aglomeracji, których zarządcy przekazali wyniki pomiarów okresowych.

W 2016 r. zostały wykonane wszystkie zaplanowane pomiary hałasu komunikacyjnego.

W 2016 rok zarządcy dróg przekazali wyniki okresowych pomiarów hałasu dla dwóch dróg publicznych o średniorocznym natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów - w m. Żagań (droga woj. nr 296) i (droga wojewódzka nr 137) w m. Międzyrzecz.

Na obszarze województwa lubuskiego brak lotnisk zobligowanych do wykonywania okresowych pomiarów poziomów hałasu w środowisku, w tym lotniska cywilnego, na którym ma miejsce ponad 50 tys. operacji rocznie oraz linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 tys. pociągów rocznie.

Proszę przedstawić wykaz zgromadzonych map akustycznych otrzymanych w II rundzie (zaległe mapy) oraz otrzymanych dla III rundy mapowania, z podziałem na mapy otrzymane od:

- zarządców:
  - dróg, po których przejeżdża ponad 3 mln pojazdów rocznie,
  - linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 tys. pociągów rocznie- brak,
  - lotniska cywilnego, na którym ma miejsce ponad 50 tys. operacji rocznie – brak,

oraz:

- starostów miast na prawach powiatów o liczbie mieszkańców poniżej 100 000, jeśli przez to miasto przechodzi droga publiczna, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów w ciągu roku,
- prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej od 100 000,
- prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej od 250 000, z jednoczesnym podaniem nazwy miasta – brak,

w poniższym układzie:

*Wykaz map akustycznych sporządzonych w ramach drugiego etapu mapowania na obszarze województwa lubuskiego*

Lp.	Jednostka zobligowana do sporządzenia mapy akustycznej (zarządca dróg, linii kolejowej, lotniska/ starosta)	Nazwa opracowania	Data wykonania	Data wpływu do WIOŚ w Zielonej Górze
1.	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze	Opracowanie tekstowe i graficzne map akustycznych dla drogi wojewódzkiej nr 296 o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie - zadanie nr 2 Żagań	Listopad 2016 r.	13.12.2016 r.
2.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Mapa akustyczna dla odcinka autostrady płatnej A2 Świecko – N. Tomyśl na terenie woj. lubuskiego	Listopad 2016 r.	19.12.2016 r.
3.	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze	Opracowanie tekstowe i graficzne map akustycznych dla drogi wojewódzkiej nr 137 o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie - zadanie nr 2 Międzyrzecz.	Listopad 2016 r.	13.12.2016 r.

Na stronie internetowej oraz w publikacjach WIOŚ przedstawiono oceny hałasu komunikacyjnego w województwie lubuskim w 2015 r. Oceny zaprezentowano w układzie przestrzennym na mapach opublikowanych na stronie internetowej oraz w Raporcie o stanie środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2015. Ponadto w raporcie przedstawiono również mapy akustyczne.

**II. W zakresie informowania społeczeństwa i administracji publicznej prosimy podać liczbę informacji o środowisku pochodzących z PMS, w tym udostępnionych pisemnie.**

Informacje o środowisku pochodzące z PMS udostępnione administracji publicznej i społeczeństwu w 2016 r. przez WIOŚ w Zielonej Górze	
Liczba informacji udostępnionych ogółem (z PMS)	261
Liczba informacji udostępnionych pisemnie (z PMS)	221
Liczba informacji nt. aktualnego poziomu zanieczyszczeń powietrza	170
Liczba odmów udostępnienia informacji z PMS	brak

WIOŚ nawiązuje współpracę również z innymi instytucjami, m.in. Instytutem Ochrony Przyrody PAN, Centralnym Laboratorium Ochrony Radiologicznej oraz Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, którzy współuczestniczyli w opracowanym raporcie o stanie środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2015, prezentując wybrane zagadnienia z zakresu ochrony środowiska na obszarze województwa lubuskiego.